

**Apel do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
w sprawie ochrony Puszczy Białowieskiej
(Białowieża, 12—13 stycznia 1995 r.)**

My, uczestnicy wspólnej sesji Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Komitetu Ochrony Przyrody PAN i Rady Naukowej Białowieskiego Parku Narodowego, wraz z zaproszonymi ekspertami i gośćmi, zgodnie opowiadamy się za powiększeniem Białowieskiego Parku Narodowego na obszar całej polskiej części Puszczy Białowieskiej, ponieważ tylko park narodowy:

1) może zapewnić skuteczną i trwałą ochronę oraz promocję bezcennych wartości przyrodniczych i kulturowych puszczy;

2) tworzy warunki awansu materialnego i kulturowego miejscowej społeczności i leśników gospodarujących w puszczy, zgodnie z międzynarodową strategią „Parki dla życia”;

3) usuwa nierównowagę form ochrony Puszczy Białowieskiej po polskiej i białoruskiej stronie granicy;

4) spełnia oczekiwania polskiej i międzynarodowej opinii publicznej.

Apelujemy do Sejmu i Senatu RP o uznanie ochrony Puszczy Białowieskiej za priorytetowe zadanie polityki ekologicznej państwa w dziale ochrony przyrody i o pomoc w tworzeniu prawnych i materialnych podstaw do wykonania tego zadania. W szczególności apelujemy o pomoc w zaspokojeniu słusznym roszczeń i potrzeb mieszkańców gmin puszczańskich.

Prof. dr hab. Romuald Olaczek

Przewodniczący PROP

Prof. dr hab. Ludwik Tomiałojć

Przewodniczący Komitetu Ochrony Przyrody PAN

Prof. dr hab. Janusz B. Faliński

Przewodniczący Rady Naukowej Białowieskiego PN

**Opinia PROP w sprawie ochrony Puszczy Białowieskiej,
wydana na posiedzeniu w Białowieży w dniach 12—13 stycznia 1995 r.**

Puszcza Białowieska, puszcza królów polskich i dziedzictwo trzech narodów, to obszar o unikatowej wartości ekologicznej w Europie. Utworzony tu w 1921 r. rezerwat, a potem park narodowy o powierzchni 50 km², dobrze służył nauce i edukacji, dawał radość turystom i przyczynił się do kulturowego rozwoju regionu. Białowieski Park Narodowy i żubr — zwierz puszczański tutaj uratowany od zagłady —

stały się symbolem ochrony przyrody. Świat, decyzjami UNESCO, uznał Białowiecki PN jako polski wkład do światowego zasobu dziedzictwa naturalnego ludzkości i światowej sieci rezerwatów biosfery. Jednocześnie puszcza, poza granicami parku i rezerwatów, przez ostatnie 80 lat była intensywnie eksploatowana, tracąc coraz bardziej naturalność swoich ekosystemów, bogactwo gatunków i piękno leśnego krajobrazu.

Czas najwyższy, aby przerwać ten proces tracenia wartości niepowtarzalnych i nieodtworzalnych. Puszcza nie może dalej być obiektem gospodarczym. Powinna pozostać nienaruszalnym domem tysięcy gatunków roślin, zwierząt i grzybów, jako świątynia przyrody, gdzie zachodzą naturalne procesy ekologiczne i ewolucyjne bez zakłóceń ze strony człowieka, jako miejsce badania i poznawania przyrody oraz zdobywania pionierskich doświadczeń w jej ochronie. Dotychczasowy zakres ochrony Puszczy Białowieckiej jest niewystarczający, nie zapewnia bezpiecznych warunków życia puszczańskim organizmom i nie pozwala na pełne wykorzystanie kulturowe puszczy. Budzi to uzasadniony niepokój opinii publicznej, coraz wrażliwszej na los przyrody i coraz wyżej ceniącej jej naturalność. Jediną skuteczną drogą do zachowania walorów Puszczy Białowieckiej jest objęcie jej ochroną w postaci parku narodowego, zapewnienie ochrony środowiska w jej otoczeniu oraz uzyskanie poparcia miejscowej społeczności dla tej idei.

Państwowa İtał Ochrony Przyrody, po zapoznaniu się z aktualnym stanem Puszczy i jej zagrożeniem, uważa, że cała polska część powinna stać się parkiem narodowym i prosi Pana Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa o niezwłoczne podjęcie działań prowadzących do osiągnięcia tego celu. Polska część Puszczy wraz z jej białoruską częścią, która podlega pełnej ochronie od pół wieku, powinny tworzyć jeden wielki obszar światowego dziedzictwa naturalnego. PROP proponuje, aby włączenie całej Puszczy w granice Parku Narodowego uznać za ważny punkt programu rozwoju sieci obszarów chronionych w Polsce, zgodnie ze strategią „Parks for Life” na lata 1992—2002. W szczególności należy:

1. Opracować harmonogram działań, zlecić opracowanie stosownych dokumentacji, podjąć czynności organizacyjno-prawne oraz procedurę opiniowania i uzgadniania.

2. Do tekstu przygotowywanej właśnie nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów o Białowieckim PN włączyć projekt powiększenia obecnego Parku o około 6000 ha i przyłączyć do niego rezerwat krajobrazowy wzdłuż szosy z Hajnówki do Białowieży, traktując te działania jako pierwszy krok do ochrony całej puszczy.

3. W rozporządzeniu tym wyznaczyć otulinę powiększonego Parku, obejmującą obszar całej Puszczy.

4. Osobną decyzją wstrzymać wyręb starych drzew i drzewostanów w Nadleśnictwach Białowieża, Browsk i Hajnówka.

Sądzymy, że to ostatni moment, w którym możemy jeszcze ochronić różnorodność biologiczną oraz integralność ekologiczną Puszczy Białowieskiej dla dobra naszego i przyszłych pokoleń, dla dobrego imienia Polski w świecie.

Prof. dr hab. Romuald Olaczek
Przewodniczący PROP

**Uchwała Komitetu Ochrony Przyrody PAN
w sprawie powiększenia Białowieskiego Parku Narodowego,
podjęta podczas posiedzenia w Białowieży w dniach 12—13 stycznia
1995 r.**

Komitet Ochrony Przyrody PAN po zapoznaniu się z opiniami różnych środowisk dotyczącymi idei powiększenia parku narodowego w Puszczy Białowieskiej wyraża zadowolenie z powodu ogólnej ich zgodności co do potrzeby nasilenia ochrony przyrody na tym bezcennym przyrodniczo obszarze (stanowiącym tylko 0,6% terenów leśnych kraju).

Komitet podtrzymuje swe stanowisko z października 1994 r.* postulujące:

1. Objęcie całej polskiej części Puszczy Białowieskiej ochroną obszarową w ramach parku narodowego.

2. Pilne wstrzymanie eksploatacji ostatnich fragmentów starych drzewostanów oraz wycinania okazałych starych drzew w całej polskiej części Puszczy.

W tej sprawie Komitet Ochrony Przyrody PAN w pełni popiera wyrażone szczególnie stanowisko Rady Naukowej Białowieskiego Parku Narodowego.

Prof. dr hab. Ludwik Tomiałojć
Przewodniczący Komitetu Ochrony Przyrody PAN

**Uchwała Rady Naukowej BPN
o objęcie ochroną w formie parku narodowego polskiej części
Puszczy Białowieskiej, podjęta na posiedzeniu w Białowieży
w dniu 12 stycznia 1995 r.**

1. Rada Naukowa BPN po wysłuchaniu referatów i dyskusji na

* Zob. L. Tomiałojć, A. Wuczyński: *Uchwała Komitetu Ochrony Przyrody PAN w sprawie Puszczy Białowieskiej*. *Chrońmy Przyr.* Ojcz. 51, 2: 73—76, 1995.